

ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਸਿਵਲ

ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਬਾਬੂ ਰਾਮ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਦਾ ਡੇਮੀਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਹੁਣ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ), - ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਜਵਾਬਦੇਹ।

1950 ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 655

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਕਟ, 1935—ਧਾਰਾ 240 ਅਤੇ 243-ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (V ਦਾ 1861 ਦਾ ਦਾਇਰਾ), ਧਾਰਾ 7-ਏ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ, ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਕੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240, ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 243, ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240(2) ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

19 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਵਿੱਜ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਸੂਰੀ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 7 ਫ਼ਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਐਮ. ਕੇ. ਮਦਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਏ. ਜੀ. ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਈ. ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਦਈ ਦੀ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਲ 1924 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਅੰਬਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਿੱਲੀ ਸੀ, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਸਾਲ 1942 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ

ਉਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਸਾਲ 1944 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 4 ਮਈ 1945 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਧਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ "ਬੇਅਰਥ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ" ਸਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਬਦਲ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਅੰਬਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਲਈ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1861 ਦੇ ਐਕਟ V ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7, ਮਿਤੀ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ 1933 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16.1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਭਾਗੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਖੇਜਾਂ ਦੀ ਸਟੀਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਨਿਰਣੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ 1933 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 (2) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਧਾਰਾ 240 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ

ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ "ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ" ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮਿਨੀਅਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1861 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7, V ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਸਹਾਇਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ 1861 ਦਾ V ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਫ਼ੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰੀ-ਪੱਛਮੀ ਫਰੰਟੀਅਰ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਨਾ 3 'ਤੇ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1942 ਐੱਫ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ, ਉੱਤਰੀ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ, ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਸਾਲ 1934 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿ 1861 ਦੇ ਐਕਟ V ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਸਬ-

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 1934 ਵਿੱਚ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ :-

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 243, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ, ਧਾਰਾ 240 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 243 ਵਿੱਚ 'ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ, 'ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ' ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਹੁਦੇ (ਰੈਂਕਸ) ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਅਤੇ 241 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪੂਰੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਇਹ ਝਗੜੇ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ।"

ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਮੁਦਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੀ ਧਾਰਾ 96ਬੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1934 ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੰਨਾ 112 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ A I R 1949 P C ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, ਅਰਥਾਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਣ; ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਧਿਆਇ ॥ ਦੀ ਪੜਚੋਲ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 240 ਤੋਂ 263 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ (3) ਅਧਿਆਇ ॥ ਦੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੰਦਰਭਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 243 ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਧਾਰਾ 240 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮਹਾਮਹਿਮ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।“

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 1937 ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਿਯਮ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਵਰਾ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਹ ਬੋਰਡ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਉਸ ਰਾਏ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਸੂਬਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1861 ਦੇ ਐਕਟ V ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਤੱਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"7. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਸਹਾਇਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ-

ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ, ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸਮਝਣਗੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਮਝਣਗੇ।"

ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ 1937 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਣ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ, ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਕਾਰ ਵਜੋਂ "ਸੂਬਾਈ" ਲਈ "ਰਾਜ" ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1937 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਗ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇਗੀ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਕੋਲ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ, ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।"

ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਦਰਜੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। 1861 ਦੇ ਐਕਟ V ਦੇ ਧਾਰਾ 7 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 1937 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੇ ਖਾਸ ਰੈਂਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ, ਜੋ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਨਿਆਂ ਪੂਰਬਕ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1934 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਧੀਨ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240(2) ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ 1861 ਦੇ ਐਕਟ V ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ 1933 ਦਾ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1934 ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVI ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਿਯਮ 16.24 (ix) ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"16.24 (ix) ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਤੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਹੋਰ ਜੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਕੀਲ ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕੇ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਤੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਅਵੇ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਡਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ ਜਾਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੈਲੀ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਇਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ix) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤੱਥ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਕਪੂਰ ਜੇ. ਮੈਂ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੁਮਾਰੀ ਰਾਜ
ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਟਰ